

EKONOMIHÖGSKOLAN
Lunds universitet

Magisteruppsats
Januari 2007

FÖRETAGENS UNDERLÅTELSE ATT GÖRA NEDSKRIVNINGAR

-

TROTS INDIKATION PÅ NEDSKRIVNINGSBEHOV
AV IMMATERIELLA ENLIGT IAS36

Handledare
Michael Thorstensson

Författare
Anna Bjelkne
Henrik Sjölander

Sammanfattning

Uppsatsens titel: Företagens underlåtelse att göra nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar trots indikation.

Seminariedatum: 19 januari, 2007.

Ämne: Magisteruppsats i redovisning, 10 poäng.

Författare: Anna Bjelkne & Henrik Sjölander

Handledare: Michael Thorstensson

Fem nyckelord: Nedskrivningar, IAS 36, Agentteori, Positiv redovisningsteori, Institutionell teori.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att identifiera de faktorer som ligger till grund för företagets underlåtelse att göra nedskrivningar trots extern indikation på nedskrivningsbehov.

Metod: Undersökningsansats är induktiv. Metoden för undersökningen är en fallstudie genom en dokumentstudie och e-post intervjuer. Datainsamlingen är av både kvalitativ och kvantitativ karaktär.

Teoretiska perspektiv: Utifrån analysen av det empiriska resultatet görs det försök att förklara Agentteorin, Positiv redovisnings teori och institutionell teori.

Empiri: Uppsatsens empiri består av tio företags orsaker till underlåtelse av nedskrivningar.

Slutsatser: Analysen av det empiriska resultatet visar att det är företags nettoreultat och branschtillhörighet som visar samband med ett företags underlåtelse att göra nedskrivningar trots indikation. Sambanden kan förklara både Positiv redovisnings teori och institutionell teori. En annan slutsats är att börsvärde < eget kapital är en indikator som bör användas med försiktighet.

Abstract

Title: Companies neglect of doing impairments of immateriel assets despite indication.

Seminar date: January 19th, 2007.

Course: Master thesis in business administration, 10 Swedish Credits (15 ECTS), Major accounting.

Authors: Anna Bjelkne & Henrik Sjölander

Advisor: Michael Thorstensson

Five key words: Impairments, IAS 36, Agency Theory, Positive Accounting Theory, Institutional Theory.

Purpose: The purpose of the thesis is to identify the factors which underlie companies neglect of doing impairments, despite external indication of impairments requirement.

Methodology: An inductive approach. The thesis method is a case study conducted as a document study and e-mail interview. Data is both qualitative and quantitative.

Theoretical perspectives: On the basis of the empirical result try to explain Agency Theory, Positive Accounting Theory and Institutional Theory.

Empirical foundation: The empirical foundation consists of ten companies reasons to neglect impairments.

Conclusions: The analysis of the empirical result shows that it's the companies net profit and type of industry that shows a connection with a companies neglect of doing impairments despite of indication. The connections could explain both PAT and Institutional theory. Another conclusion is that stock value < shareholders' equity is an indication which should be used with caution.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	6
1.1	Bakgrund	6
1.2	Problemdiskussion.....	7
1.3	Problemformulering	10
1.4	Forskningsfråga	11
1.5	Syfte.....	11
1.6	Målgrupp	11
1.7	Avgränsningar	12
1.8	Disposition.....	12
2	Metod	13
2.1	Uppsatsens mål	13
2.2	Forskningsansats.....	13
2.3	Undersökningsansats	14
2.4	Val av teori	14
2.5	Undersökningsmodell.....	15
2.6	Datainsamling	16
2.7	Undersökningens disposition.....	17
2.8	Analysmetod.....	20
2.9	Metoddiskussion.....	20
3	Bakgrund	22
3.1	IAS 36 - Nedskrivningar	22
3.2	Definitioner.....	29
4	Teoretisk referensram.....	32
4.1	Agentteorin	32
4.2	Positiv redovisnings teori	33
4.3	Institutionell teori	36

5	Empiri	38
5.1	Presentation av svaren från undersökningen	38
5.2	Svar på bakgrundsfrågor.....	38
5.3	Undersökningens valda faktorer.....	40
5.4	Svarsöversikt över undersökningens valda faktorer.....	42
6	Analys.....	43
6.1	Tolkning av undersökningens svar.....	43
7	Slutsats	47
7.1	Avslutande diskussion	47
7.2	Förslag till fortsatt forskning.....	49
	Referensförteckning	50

Appendix

Bilaga 1 – Undersökningsfrågor.

Bilaga 2 – Svar på fråga 1, 2 & 3.

Bilaga 3 – Svar på fråga 4 & 5.

Bilaga 4 – Svar på fråga 6 & 7.

Bilaga 5 – Svar på fråga 8, 9 & 10.

Bilaga 6 – Svar på fråga 11.

Förkortningar

IAS	International Accounting Standards
IFRS	International Financial Reporting Standards
PAT	Positive Accounting Theory
ÅRL	Årsredovisningslag (1995:1554)

1 Inledning

Detta kapitel inleds med en presentation av bakgrunden och problemet som lett fram till studiens syfte. Därefter beskrivs målgruppen och de avgränsningar som studien tagit i anspråk. Avslutningsvis behandlas uppsatsens disposition med intentionen att åskådliggöra innehåll och uppbyggnad.

1.1 Bakgrund

Vid perioder av kursnedgång på börsen och svagare lönsamhet av företagens verksamhet kan det bli aktuellt med nedskrivningar för att efterleva dagens nationella och internationella regelverk. Dessa regelverk har för avsikt att säkerställa att företagens tillgångar inte redovisas till ett för högt värde.

Från den 1 januari 2005 regleras nedskrivningar av innehållet i både IAS 36 och årsredovisningslagen (ÅRL), för de företag som är noterade på Stockholmsbörsen. Till skillnad från ÅRL, där värdenedgången skall vara bestående, måste värdenedgången vara konstaterad för att tillgången skall skrivas ned enligt IAS 36.

IAS 36 är tillämplig på samtliga typer av tillgångar förutom på dem som omfattas av andra standarder i IFRS/IAS. Antingen klassificeras tillgången som anläggningstillgång eller omsättningstillgång. Därefter delas anläggningstillgångar upp i materiella, immateriella och finansiella. Det är inte utan svårighet som en materiell anläggningstillgång skall värderas. Än svårare är det att fastställa värdet på en immateriell anläggningstillgång, eftersom detta innefattar exempelvis patent, licenser, varumärken och goodwill. (Edenhammar & Thorell 2005, Smith 2000)

Nedskrivningar sker oftast av immateriella anläggningstillgångar till följd av att de är svåra att värdera och är därav i många fall felvärderade. (Håkansson et al. 2003) Denna problematik leder till att företagen tvingas göra subjektiva bedömningar av deras immateriella anläggningstillgångar. Enligt IAS 36 skall de noterade företagen göra dessa bedömningar vid varje bokslutstillfälle. Företagen måste då beakta och ta ställning till om det finns indikationer på ett nedskrivningsbehov,

enligt de externa och interna indikationerna som presenteras i standarden, en så kallad värdenedgångsprövning. Om ett företag uppvisar ett börsvärde som understiger eget kapital kan detta bero på att de har för högt värderade immateriella tillgångar. Ett för högt värde på goodwill kan föranledas av att tillgången har förvärvats till ett för högt pris. Därmed föreligger ett nedskrivningsbehov, då det redovisade värdet på tillgången överstiger dess återvinningsvärde¹.

Sven-Arne Nilsson (2005) hävdar att reglerna om värdenedgångsprövning medverkar till att *"bättre återge underliggande ekonomiska förhållanden"* än vad de tidigare goodwillavskrivningarna gjorde. Nilsson åsyftar dock att IFRS möjliggör ett större utrymme för bedömningar från företagsledningens sida, vilket kan medföra att nedskrivningar undviks i syfte att öka resultatet och det egna kapitalet.

Vad det angår de ekonomiska förhållandena, anser Lars Träff (2005) att *"ett större inslag av bedömningar beträffande marknadsvärden leder dock till ökad volatilitet"*. Hög volatilitet signalerar hög risk och stor osäkerhet beträffande värderingen. "Varningssignalen" behöver inte alltid innebära något negativt, det finns icke desto mindre skäl till skärpt uppmärksamhet. Osäkerheten avspeglas i ny teknik, nya aktörer, institutionella förändringar och referensramar.

Vidare påstår Träff (2005) att det finns *"en risk för ett ökat inslag av transaktioner som huvudsakligen görs för att uppnå vissa redovisningsmässiga effekter"*. Bedömning av nedskrivningsbehov medför således inslag av uppskattningar och subjektiva värderingar, vilket sätter redovisningens tillförlitlighet i spel. Det får till följd att bedömning av nedskrivningsbehov istället riskerar att rätta sig efter andra intressen än för de indikationer som presenteras i IAS 36.

1.2 Problemdiskussion

Agneskog och Hallsenius (2002) framhöll i Veckans Affärer att flera företag värderades under sitt egna kapital² under 2002. Vidare påpekade de att en sämre lönsamhet och en fallande börs skulle medföra att flera företag skulle tvingas till nedskrivningar i bokslutet för 2002 (Agneskog & Hallsenius 2002). Enligt Håkansson

¹ Definieras som det högsta av en tillgångs nettoförsäljningsvärde och nyttjandevärde.

² Enligt International Accounting Standards Board, är ett undervärderat eget kapital en indikation på att tillgångarna kan vara för högt värderade, vilket tyder på ett nedskrivningsbehov.

et al. (2003) var det 40 företag på Stockholmsbörsen som värderades under sitt egna kapital och således indikerade ett nedskrivningsbehov under år 2002. Av dessa 40 företag var det 14 stycken som inte gjorde någon nedskrivning enligt dåvarande regler, praxis och rekommendationer.

Handeln på Stockholmsbörsen föregicks av en bred uppgång under 2005. SIX's generalindex gick upp med 32 procent och många av Stockholmsbörsens aktier följde samma positiva utveckling (Nordea 2006). Trots denna uppgång, är det troligt att det fortfarande finns företag vars börsvärde understiger eget kapital. Antalet företag vars börsvärde understiger eget kapital bör dock ha minskat jämfört med 2002.

Eftersom IAS 36 tillämpas för första gången i årsredovisningarna för 2005 anser Dan Brännström att risken är stora att företagen gör fel när de nya redovisningsstandarder skall tillämpas (Levander 2004). Bedömning av nedskrivningsbehov inrymmer flera svårigheter för företagen. De måste göra antaganden om det föreligger ett nedskrivningsbehov och sedermera hur värdenedgången skall värderas (Nyllinge & Winkvist 2001). Det skall även tas hänsyn till och göras bedömning av en nedskrivningsindikation, om den får anses som tillräckligt stor och om det är av bestående karaktär (Nyllinge & Winkvist 2001).

1.2.1 Möjligheten till åtgärder för att uppnå vissa önskade redovisningsmässiga effekter

Den nuvarande lagstiftningen och rekommendationerna innehållande anvisningar om hur nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar innebär en "gråzon" vid tillämpningen. Som tidigare nämnts är immateriella anläggningstillgångar svåra att värdera, vilket leder till att företagen tvingas göra subjektiva bedömningar. Dessa subjektiva bedömningar öppnar dörren för att företagen agera och väljer redovisningsmetod med hänsyn till företagets finansiella ställning och egenintresse. Eftersom företagets resultat påverkas negativt vid nedskrivningar, kan det vara frestande att undvika nedskrivningar. Många kritiker har gett uttryck för att de nya redovisningsreglerna leder till företag avstår från nedskrivningar i syfte att åstadkomma ett bättre resultat. Lindeberg (2004) anser att det finns risk att vinstlyften i företag åstadkoms utan att det nödvändigtvis beror på att företagen tjänar mer pengar.

Nedskrivningar kan även tjäna som resningsverktyg i motsvarande syfte. Istället görs stora nedskrivningar tillfälligt ett år, för att företaget skall kunna uppvisa ett starkare resultat året därpå (Gandemo 1990). Företagen skjuter då nuvarande periods vinst till framtida perioder. Haley påstår att sådant agerande tyder på att företagen väljer att sänka resultatet kraftigt ett år, med hänsyn till att minska kravet på nedskrivningar i framtiden (Scott 2003). Denna tankegång leder oss in på att företag med positivt resultat skulle undvika nedskrivningar. Som alternativ väntar de med nedskrivningar tills företaget uppvisar ett negativt resultat.

Det finns även incitament för att företag undviker nedskrivningar i avsikt att upprätthålla företagets finansiella ställning och främja sitt egenintresse. Att undvika nedskrivningar kan till exempel hjälpa till att upprätthålla en önskad soliditet och skuldsättningsgrad. En dålig soliditet eller skuldsättningsgrad kan få konsekvenser när företaget önskar att öka sin upplåning och för företagets överlevnadsförmåga i framtid. Således agerar företagen och dess företagsledningar i avsikt att maximera den egna nyttan och sitt egenintresse både på kort och på lång sikt.

Andra faktorer till varför företag underlåter att göra nedskrivningar kan till exempel bero på företagets utdelning, branschtillhörighet och om de genomför VD-byte. Genom att undvika nedskrivningar påverkas inte företagets nettoresultat negativt, vilket innebär ett större utdelningsbart belopp. Ur en branschtillhörighetssynpunkt kan det förekomma att företag imiterar och influeras av konkurrenter och andra företag inom samma bransch med avsikt att inte visa sig sämre än andra företag i samma bransch. Då företag gör VD-byte kan detta medföra att nedskrivningar görs. Detta på grund av att den nya VD:n vill rensa ut dåliga poster och för att kunna förbättra resultatet nästkommande år.

1.2.2 Teori

Agentteorin beskriver uppdragsrelationen mellan två parter, där ena parten är uppdragsgivare (ofta ägaren) och den andra parten uppdragstagare (ofta företagsledningen). Uppdragstagaren utför arbete åt uppdragsgivaren. Detta arbete vill uppdragsgivaren kontrollera så att uppdragstagaren inte agerar endast i eget syfte. Parterna ingår därför avtal för att uppdragsgivaren skall kunna kontrollera och styra uppdragstagaren. Uppdragsgivaren kontrollerar uppdragstagarens arbete genom återrapporteringar i form av års-, kvartal- och månadsrapporteringar. Kon-

trakten fungerar som incitament för uppdragstagaren att uppfylla kontraktens innehåll. När detta görs finns det möjlighet till belöning för uppdragstagaren. (Nilsson 2002)

Positiv redovisnings teori förklarar hur företagsledningar agerar och varför dessa handlar på ett visst sätt. En förutsättning för teorin är att företagsledningar verkar för att uppnå så stort egenintresse som möjligt, vilket kan förklara varför de agerar som de gör. Därför kan företagsledningar agera på ett sätt som gynnar dessa personligen framför företagets bästa (Scott 2003). PAT kan på det sättet förklara företagets användning av åtgärder i redovisningen för att uppnå önskat resultat, vilket kan resultera i att de underlåter att göra nedskrivningar.

Ur ett vidare perspektiv kan grupper av individers beteende också förklaras av den institutionella teorin. Teorin klargör att människor och organisationer tar efter ett mönster som institutioner har skapat (Artsberg 2003). Individer och organisationer anpassar sig till omgivningen genom att ta efter andra, följa lagar och regler samt följa normer (Scott 2003). Till följd därav kan härmanden och likformigt handlande förklaras av att företag inom samma bransch inspirerar varandra. Denna tröghet och bekvämlighet, att följa samma mönster som övriga inom samma bransch, kan användas för att förklara varför företag inom en viss bransch agerar på ett likvärdigt sätt och tillsammans undviker att göra nedskrivningar.

1.3 Problemformulering

Med dagens regelverk och rekommendationer lämnas bedömningar om värdnedgångsprövning öppet för företagen att själva fastställa värdet av en tillgång eller en kassagenererande tillgång (Nilsson 2002). Värderingssituationen omfattas av mer eller mindre subjektiva bedömningar som ligger i betraktarens (företagets) ögon. Sådana värderingar är ofta förenliga med någon typ av osäkerhet. Detta påverkar i sin tur objektets slutgiltiga värde. Där till tillkommer det att företagets bedömningar influeras och påverkas kontinuerligt av förändringar i dess omvärld, vilket leder till i att framräknandet av värdet på ett objekt alltid är en färskvara. (Holmström 2003) Genom företagets informationsövertag gentemot intressenterna, har de möjlighet att tillgripa åtgärder för att uppnå en önskad bild av företaget. Det kan vara frestande för företagen att uppfylla marknadens eller sina egna förväntningar med hjälp av transaktioner som får redovisningsmässiga effekter. Det

kan finnas incitament för företagen att bibehålla ett visst resultat eller en viss nivå på de finansiella nyckeltalen.

Som tidigare nämnts föreligger det en svårighet i identifieringen av själva nedskrivningsbehovet. Det finns även svårigheter i hur företagen skall bedöma värdet på en värdeminskning och om värdenedgången anses som tillräckligt stor. Varje värdering kräver en god noggrannhet för att fastställa värdet av en tillgång. För att fastställa ett tillförlitligt värde krävs antingen en aktiv marknad eller att priset på tillgången förhandlades separat vid köpet (Rundfelt 2000).

Det finns därmed både teoretiska och praktiska problem med nedskrivningar. Det teoretiska problemet har sin grund i hur företaget vill tolka och anpassa sig efter kraven, medan det praktiska har sin utgångspunkt i företagets svårighet att identifiera och genomföra nedskrivningar.

Ovanstående resonemang utmynnade i följande frågeställning.

1.4 Forskningsfråga

Går det att utröna något samband mellan företagens underlåtelse att göra nedskrivningar trots indikation och undersökningens valda faktorer?

1.5 Syfte

Syftet med uppsatsen är att identifiera de faktorer som ligger till grund för företagens underlåtelse att göra nedskrivningar trots extern indikation på nedskrivningsbehov.

1.6 Målgrupp

Uppsatsen riktar sig främst till studenter, men även till redovisningsfolk och personer som är intresserade av finansiella rapporter från noterade företag.

1.7 Avgränsningar

IAS 36 behandlar när nedskrivningar skall ske, hur nedskrivningar skall fastställas och vilka tillgångar som är tillämpliga. För att undvika ett allt för stort problemområde avgränsades studien till att endast omfatta de företag, vilka var noterade på Stockholmsbörsens A- och O-lista, vars börsvärde understeg eget kapital och som inte gjort någon nedskrivning av immateriella anläggningstillgångar för 2005.

1.8 Disposition

I kapitel två beskrivs metoden samt förklaring av val av undersökningsansats. Även den empiriska metoden beskrivs i kapitlet tillsammans med vilken typ av data som datamaterialet består av.

I kapitel tre presenteras uppsatsens bakgrund. Här framställs IAS 36 samt definitioner som är relevanta för uppsatsen.

I kapitel fyra skildras den teoretiska referensrammen för uppsatsen, vilket innebär en beskrivning av Agentteori, Positiv redovisnings teori och Institutionell teori.

I kapitel fem redogörs det för det empiriska materialet. Kapitlet innehåller resultatet från insamlingen av primär- och sekundärdata.

I kapitel sex analyseras det empiriska material som hämtats från undersökningen.

I kapitel sju förs en avslutande diskussion. Uppsatsens syfte besvaras och förslag till fortsatt forskning inom ämnet diskuteras.

Referenshänvisning sker i den löpande texten och i källförteckningen. Systemet som används är det så kallade harvardsystemet. Hänvisning som sätts innan punkt avser endast tidigare mening, när parantes sätts efter punkt avses tidigare stycke.

2 Metod

I detta kapitel behandlar vi metoden för uppsatsen. Kapitlet inleds med förklaringar till valet av forsknings- och undersökningsinriktning. Efterföljande beskrivs undersökningens disposition, val av teori, studiens undersökningsmodell och tillvägagångssättet för inhämtning av data. Därpå skildras analysmetoden som använts. Kapitlet avslutas med en diskussion kring metoden.

2.1 Uppsatsens mål

Avsikten med uppsatsen är att identifiera de faktorer som ligger till grund för företagens underlåtelse att göra nedskrivningar trots extern indikation på nedskrivningsbehov. Faktorerna som vi valt att fokusera på i undersökningen är företagets nettoresultat, soliditet, skuldsättningsgrad, VD-byte, utdelning och branschtillhörighet.

2.2 Forskningsansats

Det finns två huvudformer av metoder inom samhällsvetenskaperna, den kvalitativa och den kvantitativa metoden (Andersen 1998). Den kvalitativa metoden har ett förstående ändamål och denna metod lämpar sig väl till frågeställningen eftersom uppsatsens syfte utgår från att förstå personers eller grupperns beteende, handlingar och val (Lundahl & Skärvad 1999). Går det att utröna något samband mellan företagens underlåtelse att göra nedskrivningar trots indikation och undersökningens valda faktorer? Denna fråga behandlas i uppsatsen för att se om det går att finna någon uppfattning för hur företag agerar när det gäller underlåtelse av nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar. Därav valet av den kvalitativa metoden för att försöka identifiera de orsaker som kan ligga till grund för företagens underlåtelse.

2.3 Undersökningsansats

Arbetet i uppsatsen genomfördes utifrån den induktiva ansatsen vilket innebär att det är empirin som är förutsättningen för att skapa förståelse om teorierna. Denna undersökning utgick inte från uppställda hypoteser, som genom hypotesprövning testades för att se om olika teorier stämde. Istället användes valda teorier för att strukturera och förklara det empiriska resultatet (se 2.4 Val av teori). Med utgångspunkt från detta passar fallstudier bra samman med den induktiva ansatsen vilket vi avsåg att göra i denna undersökning. (Andersen 1998)

Genom fallstudien samlade vi in en mindre mängd undersökningsobjekt som vi sedan gjorde en ingående undersökning på. I uppsatsen avser det tio företag (se 2.7.2 Slutgiltigt urval). De tio företagen undersöktes sedan vid ett specifikt tillfälle, vilket i denna studie motsvarar bokslutsdagen för 2005. Data som samlades in i undersökningen baserades på kvalitativa och kvantitativa sekundär- och primärdata. Valet av undersökningsansats innebär således att ingen statistisk generalisering genomförs, istället görs analytiska generaliseringar utifrån olika situationsspecifika mönster. Genom empirin lyfter vi fram generella mönster för att skapa förståelse i syfte att identifiera de orsaker som kan ligga till grund för företagens underlåtelse att göra nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar trots indikation.

2.4 Val av teori

Genom att koppla det empiriska resultatet till teorin, försökte vi besvara det syfte som ställdes upp för uppsatsen. Utgångspunkten i utvalda teorier var Agentteorin, Positiv redovisnings teori, och Institutionell teori. Dessa teorier försöker förklara företagens agerande och varför de väljer en viss redovisningsmetod. Teorierna är således relevanta till undersökningens valda faktorer för att se vad som ligger till grund för företagens underlåtelse att göra nedskrivningar trots indikation. Agentteorin och Positiv redovisnings teori valdes för att förklara de faktorer som ligger till grund för företagsledningens agerande, medan Institutionell teori valdes för att identifiera om företagens underlåtelse att göra nedskrivningar var förenligt med någon form av inarbetat mönster eller norm för en specifik bransch.

Vi har även studerat andra lämpliga teorier. Dessa teorier har varit blandformer av tidigare nämnda teorier. Teorierna har till exempel kunnat kopplas till att företagen har omvärlden i åtanke när de väljer redovisningsmetoder. Dessa teorier har dock uteslutits eftersom dessa inte sammanfallit med de valda faktorer som undersökts i studien.

Vi har följaktligen koncentrerat oss till Agentteorin, Positiv redovisnings teori och Institutionell teori som överensstämmer bäst med de antagande vi gör angående de faktorer som antas inverka på företagens underlåtelse. Dessa tre teorier är dessutom de mest förekommande teorierna vad det gäller forskningen kring företagens agerande vid nedskrivningar.

2.5 Undersökningsmodell

Vi har i undersökningen valt att titta på ett antal faktorer för att se om dessa kan förklara varför företagen underlåter att göra nedskrivningar trots extern indikation på nedskrivningsbehov. Dessa faktorer presenteras nedan.

2.5.1 Nettoresultat

Anledningen till att vi har valt att titta på företagens nettoresultat är på grund av företagsledningens möjlighet att påverka nettoresultatet genom olika typer av transaktioner för att uppnå eftertraktade redovisningsmässiga effekter, vilka påverkar nettoresultatet positivt eller negativt. Vi tror att företagen underlåter sig att göra nedskrivningar i syfte att upprätthålla ett positivt nettoresultat.

2.5.2 Soliditet

Vårt motiv till att titta på företagens soliditet var för att då nedskrivningar görs, minskar eget kapital och således soliditeten. Vi vill följaktligen se om företagen med låg soliditet tenderar att underlåta sig att göra nedskrivningar i syfte att upprätthålla sin soliditet. För definition av soliditet se avsnitt (3.2.2.1 Soliditet).

2.5.3 Skuldsättningsgrad

Om ett företag låter bli att göra nedskrivningar resulterar det i att företagets resultat förbättras, vilket innebär att det egna kapitalet ökar och att skuldsättningsgraden är den samma eller blir lägre. Detta är skälet till att vi i undersökningen tittar på företagens skuldsättningsgrad. Vi vill se om företagen har hög skuldsättningsgrad och om det kan vara en förklaring till deras underlåtelse att göra nedskrivningar. För definition av skuldsättningsgrad se avsnitt (3.2.2.2 Skuldsättningsgrad).

2.5.4 Utdelning

Anledningen till varför företag underlåter att göra nedskrivningar kan vara i syfte att öka det utdelningsbara beloppet, vilket gör det möjligt att genomföra en större utdelning. Större utdelning, mer pengar till ägaren, därför ville vi se hur vanligt där är med utdelning bland de undersökta företagen.

2.5.5 VD-byte

VD-byte kan medföra att företaget gör nedskrivningar. Detta på grund av att nya VD: ar har en tendens att rensa ut dåliga poster det året de tillträder för att kunna uppvisa ett bättre resultat året därpå. Då de undersökta företagen inte har gjort några nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar så vill vi se om detta kan bero på att företagen inte har gjort några VD-byten.

2.5.6 Branschtillhörighet

Vi vill se om det går att förknippa någon särskild bransch till företagens underlåtelse att göra nedskrivningar.

2.6 Datainsamling

För att skapa en uppfattning om verkligheten användes både kvantitativ och kvalitativ data. Exempel på kvantitativ data i undersökningen är företagens nettoresultat.

tat, soliditet, skuldsättningsgrad samt hur stora utdelningar som gjorts. Insamlingen av data genomfördes med hjälp av dokumentstudier av företagens årsredovisningar för 2004 och 2005. Insamlingen kompletterades med information från Stockwatch³, Privata affärer⁴ och Affärsvärlden⁵. Enligt Lundahl & Skärvad (1999) är även datainsamlingen via Internet en form av dokumentstudie.

Insamlingen som skedde via dokumentstudierna avser sekundärdata (andrahandsdata), vilket är information som redan finns tillgänglig i någon skriftlig form (Lundahl & Skärvad 1999). Vi använde med fördel sekundärdata för att det passade undersökningen, samt att det var tids- och energisparande. Sekundärdata användes även i uppsatsen till förmån för att skulle kunna hålla oss neutrala vid datainsamlingen.

Vanlig kritik mot dokumentstudier är att källorna till sekundärdata inte är opartiska utan att företagen kan t.ex. vinkla årsredovisningar i syfte till att ge en förskönad bild av företaget (Lundahl & Skärvad 1999).

Förutom dokumentstudier har kortare e-post intervjuer gjorts med de företag som i årsredovisningen för 2005 påvisade ett börsvärde < eget kapital och som trots detta inte gjorde några nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar under 2005. Genom e-post intervjuerna fick vi in kvalitativ data i syfte att få en djupare förståelse och för att få reda på företagens egna orsaker till varför de inte gör nedskrivningar av anläggningstillgångar trots att de uppvisar en indikation på nedskrivningsbehov. Denna typ av data, som vi själva samlade in, kallas för primärdata (Andersen 1998). De främsta fördelarna med primärdata är att den information som samlas in är mer anpassad till undersökningens problem samt att informationen är aktuell vid insamlingstillfället (Christensen et al. 2001).

2.7 Undersökningens disposition

Undersökningen är en totalundersökning, eftersom samtliga företag vilka var noterade på Stockholmsbörsens A- och O-lista under 2005 ingick i urvalet, totalt var det 274 företag. Eftersom tre av företagen inte publicerat sin årsredovisning för

³ <http://www.di.se/Avdelningar/SWForetag.aspx>

⁴ <http://www.privataaffarer.se/aktier/info.asp?id=>

⁵ <http://www.affarsvarlden.se/>

2005 vid tillfället för vår undersökning, minskade urvalet till att omfatta 271 företag.

2.7.1 Metod för framräkning av företagens börsvärde

Stockwatch (2006) användes till ändamål att få fram antalet aktier i företagen, samt aktiekurserna på bokslutsdagen. Med hjälp av denna information räknade vi sedan fram det totala börsvärde för samtliga 271 företag (antalet aktier*aktiekursen på bokslutsdagen). Från Stockwatch hämtades även uppgifter om storleken på respektive företags egna kapital. I vissa fall var det egna kapitalet presenterat i andra valutor än SEK, vilket innebar att en valutaomräkning blev nödvändig. De andra valutorna var EUR, GBP och USD. För att få fram valutakurserna den 30/12 2005 användes Dagens industris hemsida för EUR⁶ och USD⁷ samt Forex hemsida för GBP⁸. På Forex hemsida tillämpades köpkursen för GBP.

2.7.2 Slutgiltigt urval

Efter insamlandet av informationen till företagens börsvärde, var det möjligt att reda ut vilka företag på Stockholmsbörsen som vid årsbokslutet 2005 hade ett börsvärde < eget kapital. Det visade sig att antalet uppgick till 13 företag, dock utelämnades ett företag på grund av bristfällig information om tillämpning av IAS 36, nyckeltal och VD, därmed återstod endast tolv företag. Dessa företag blev därefter föremål för vidare granskning. De tolv företagens årsredovisningar för 2004 och 2005 ”laddades ner” från respektive företags hemsida.

Dokumentstudie genomfördes av samtliga tolv företagens årsredovisningar för 2005, där vi letade efter gjorda nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar. Det visade sig att det endast var tio av tolv företag som trots ett börsvärde < eget kapital inte hade gjort några nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar. Anledningen till att vi valde nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar var att det oftast är dessa som skrivs ned och att det finns subjektiva bedömningar med i bilden. Vi ville ta reda på vilka företagens egna orsa-

⁶ EUR=9,39 2005-12-30

⁷ USD=7,94 2005-12-30

⁸ GBP=13,97 2005-12-30

ker var som kunde ligga till grund för deras agerande, därför tog vi kontakt med dessa tio företag.

2.7.3 Genomförandet av dokumentstudierna

Dokumentstudier gjordes av företagens årsredovisningar för 2004 och 2005, Stockwatch (2006) samt Privata affärer (2006). Med hjälp av dessa källor fick vi fram information om företagens nettoresultat, utdelningar, soliditet, skuldsättningsgrad, VD-byte och om nedskrivningar gjorts av immateriella anläggningstillgångar under 2004 och 2005. För att räkna ut skuldsättningsgraden dividerades företagets skulder med eget kapital. Företagens årsredovisningar för 2005 användes för att få fram storleken på skulderna respektive eget kapital.

För att möjliggöra vår dokumentstudie utformades ett särskilt frågeformulär. Detta formulär hjälpte oss att strukturera insamlingsarbetet av data och för att få in dem svar som behövdes för att besvara uppsatsens syfte. Genom den höga graden av standardisering av frågorna i formuläret, skapade vi förutsättning för att genomförandet av undersökningen av samtliga årsredovisningarna utfördes på ett likvärdigt sätt. Därmed hade vi möjlighet att upptäcka eventuella fel i insamlandet av data. Frågeformuläret återges i sin helhet i Bilaga 1.

På Affärsvärldens hemsida delar de upp börsföretagen branschvis. Denna indelning har använts för att se vilken bransch de tio företagen tillhörde. Ett företag kan antingen tillhöra industri, konsumentvaror, hälsovård, finans, IT, telekommunikation, media & underhållning eller tjänster (Affärsvärlden 2006).

2.7.4 Genomförandet av e-postintervjuerna

För att få fram kontaktuppgifter till respektive företag som inte gjorde några nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar trots börsvärde < eget kapital, användes företagens hemsidor. Vi skickade sedan ett e-postmeddelande till var och en av de tio företagens ”info-adress” där vi bad mottagaren att vidarebefordra e-postmeddelandet, innehållande frågan, till deras ekonomiavdelning. Företagen besvarade sedan frågan i ett returnerande e-postmeddelande. Till de företag som inte hade svarat inom en vecka skickades det en påminnelse till.

Totalt valde fem företag att besvara frågan. Två företag avböjde att delta på grund av tidsbrist och de övriga tre företagen avstod helt från att svara. Anledningen till att dessa tre företag inte svarade på frågan kan bero på att e-postmeddelandet inte vidarebefordrades korrekt till berörd person. Bortfallet i e-postintervjuerna påverkar dock inte undersökningen avsevärt eftersom undersökningens utgångspunkt varit dokumentstudierna.

Svaren från e-postintervjuerna behandlas anonymt i uppsatsen efter företagens egna önskemål.

2.8 Analyismetod

Analysen innebär att vi kategoriserar den insamlade empirin för att åskådliggöra generella mönster av vad undersökningen kommer fram till (Andersen 1998). Med svaren från dokumentstudierna och e-postintervjuerna som grund, sker analysen i analyskapitlet (se Kapitel 6). Utifrån analysen får vi reda på om empirin kan hjälpa till att förklara Agentteorin, Positiv redovisnings teori, och Institutionell teori.

2.9 Metoddiskussion

Det går alltid att ifrågasätta trovärdigheten vid en kvalitativ metod. Dock har en ansträngning gjorts att försöka att kringgå trovärdighetsproblemet genom att syftet med undersökningen har tänkts igenom väl innan själva undersökningen genomfördes. Detta gjordes för att vi skulle få ”rätt” information i undersökningen för att kunna besvara uppsatsens syfte.

Eftersom undersökningen är kvalitativ och det går ut på att tolka och förstå personers eller grupperns beteende, agerande och val så är risken stor att resultatet inte blir detsamma vid en upprepning av undersökningen. Att använda årsredovisningar kan också minska pålitligheten därför att företagen har stor valfrihet att välja vilken information som skall lämnas till utomstående. Till exempel är det inte alltid lätt att se vilka tillgångar som ett företag har gjort nedskrivningar av, dock tittade vi endast på eventuella nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar och dessa är inte lika svåra att hitta i årsredovisningen. För att förbättra

undersökningens pålitlighet gjordes kortare e-postintervjuer, där samma fråga ställdes till de tio respondenterna.

3 Bakgrund

Detta kapitel beskriver uppsatsens bakgrund. Inledningsvis behandlas IAS 36 – Nedskrivningar, när de skall göras, hur de skall fastställas, vilka upplysningar som skall lämnas och för vilka tillgångar som är tillämpliga. Avslutningsvis förklaras de olika definitionerna som används i uppsatsen.

3.1 IAS 36 - Nedskrivningar

Dagens standard om nedskrivningar IAS 36 har ersatt den tidigare standarden som utfärdades 1998. IAS 36 behandlar när nedskrivningar blir aktuellt, hur nedskrivningar skall beräknas och återföras samt vilka upplysningar ett företag skall lämna. Noterade företag är från och med den 1 januari 2005 tvingade att upprätta sin koncernredovisning enligt IFRS (Edlund & Kyrö 2005). En naturlig följd av detta är att IAS 36 blir tillämplig. Standarden är användbar på alla typer av tillgångar förutom på de tillgångar som regleras av andra IAS/IFRS standarder till exempel varulager och finansiella tillgångar som istället regleras av IAS 39 *Finansiella instrument* (IAS 36 p. 2).

Enligt IAS 36 p. 8 skall en nedskrivning av en tillgång ske då det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet. Ett företag skall vid varje balansdag granska om det förekommer en indikation på att en tillgång har minskat i värde och har den det skall återvinningsvärdet beräknas (IAS 36 p. 9). Även om det inte finns någon indikation på en värdeminskning skall ett företag ändå varje år undersöka om en immateriell tillgång som har obegränsad nyttjandeperiod eller en immateriell tillgång som ännu inte går att brukas har minskat i värde. Detta görs genom att företaget jämför det redovisade värdet med dess återvinningsvärde. Ett företag skall också årligen undersöka om det föreligger något nedskrivningsbehov av goodwill (IAS 36 p. 10).

3.1.1 Definitioner

Då det pratas om en tillgångs eller en kassagenererande enhets *återvinningsvärde* så menas det högsta av en tillgångs nettoförsäljningsvärde och dess nyttjandevärde (IAS 36 p. 6).

Tre villkor måste vara uppfyllda för att det skall gå att prata om en *aktiv marknad* och dem är; att det handlas med likvärdiga objekt, det finns både intresserade köpare och säljare samt att informationen om priser är öppen (IAS 36 p. 6).

Försäljningskostnader är kostnader som direkt kan kopplas samman med en försäljning av en tillgång eller en kassagenererande enhet, dock räknas inte kostnader för finansiering och inkomstskatter in (IAS 36 p. 6).

Om det är så att en tillgångs eller en kassagenererande enhets redovisade värde är högre än återvinningsvärdet då kan det pratas om ett *nedskrivningsbehov* (IAS 36 p. 6).

Med *nyttjandeperiod* menas den tid då en tillgång väntas bli använd för sitt syfte av företaget eller det antal enheter som förväntas tillverkas på grund av tillgången (IAS 36 p. 6).

3.1.2 Indikationer på nedskrivningsbehov

Det finns i IAS 36 p. 12 exempel på både externa och interna indikationer som ett företag skall beakta om det är så att ett nedskrivningsbehov förekommer. Exempel på dessa indikationer är:

Externa indikationer

- Under perioden har tillgångens marknadsvärde minskat väsentligt och minskningen beror på annat än tillgångens ålder eller normala användning.
- Det har skett eller väntas inträffa betydelsefulla förändringar i teknik, marknadsförutsättningar eller i den ekonomiska och juridiska miljön, som har negativa effekter för företaget eftersom förändringarna drabbar den marknad för vilken tillgången är avsedd.
- En ökning av marknadsräntorna eller marknadens avkastningskrav på investeringar under perioden, har skett på ett sådant sätt att detta kan tänkas påverka diskonteringsfaktorn som används vid beräkningen av tillgångens

nyttjandevärde. Effekten av detta är att tillgångens återvinningsvärde minskas.

- Det redovisade egna kapitalet överstiger börsvärdet.

Intern indikationer

- Tillgången är antingen föråldrad eller skadad.
- Det har skett väsentliga förändringar under perioden eller det förväntas att ske inom en snar framtid, vilket medför en negativ påverkan på tillgången att brukas för det ändamål som den är tänkt för. Det kan vara att tillgången inte längre används eller att företaget har tänkt sig en avveckling eller omstrukturering av den verksamhet där tillgången tillhör.
- Den interna rapporteringen visar att tillgångens avkastning är lägre, eller kommer att bli lägre, än vad som förmodats.

Förutom ovanstående indikationer anges det i IAS 36 p. 13 att även andra indikationer kan vara aktuella då en tillgång har minskat i värde och återvinningsvärdet måste beräknas. Detta kan vara olika för det enskilda företaget och måste därmed anpassas från fall till fall.

3.1.3 Nettoförsäljningsvärdet

IAS 36 p. 25-29 förklarar hur nettoförsäljningsvärdet fastställs. Med nettoförsäljningsvärdet menas att en tillgångs verkliga värde minskas med försäljningskostnader. Den bästa definitionen av nettoförsäljningsvärdet är priset som finns då ett bindande avtal råder mellan kunniga och oberoende parter som båda vill att transaktionen slutförs, minus kostnader som har ett direkt samband med försäljningen av tillgången. (IAS 36 p.25)

Är det så att ett bindande avtal om försäljning inte finns, men att tillgången går att omsätta på en aktiv marknad, är nettoförsäljningsvärdet lika med marknadspriset minus försäljningskostnader. I normala fall utgörs marknadspriset av aktuell köpkurs. Om aktuell köpkurs saknas kan företaget använda sig utav närmast föregående transaktion, för att fastställa nettoförsäljningsvärdet, dock får det då inte ha skett några väsentliga förändringar i marknadsförutsättningar mellan transaktionsdagen och tidpunkten då nettoförsäljningsvärdet fastställs. (IAS 36 p. 26)

Ibland är det så att både ett bindande avtal för försäljning samt en aktiv marknad för tillgången saknas. I de fall använder man det pris som beräknas kunna uppnås vid en försäljning av tillgången mellan två kunniga och oberoende parter som vill att transaktionen verkställs. Det skall även här göras avdrag för försäljningskostnader. Företaget skall ta hänsyn till nyligen genomförda försäljningar inom samma bransch och för liknande tillgångar vid fastställandet av detta belopp. Utgångspunkt för uppskattning av nettoförsäljningsvärdet är inte att det sker genom en tvångsmässig försäljning, dock kan det vara så att företagsledningen blir tvungen att sälja tillgången omedelbart. (IAS 36 p. 27)

Även om det inte finns någon aktiv marknad för tillgången så går det att beräkna nettoförsäljningsvärdet. Ibland är det dock inte möjligt att fastställa nettoförsäljningsvärdet och då kan företaget istället använda tillgångens nyttjandevärde som återvinningsvärde. (IAS 36 p. 20)

3.1.4 Nyttjandevärdet

Enligt IAS 36 p. 6 så menas med nyttjandevärdet nuvärdet av kommande kassaflöden en tillgång eller kassagenererande enhet förväntas medföra för företaget. Vid beräkning av en tillgångs nyttjandevärde görs en uppskattning av framtida in- och utbetalningar som en tillgång orsakar i den löpande verksamheten och vid en försäljning samt en diskontering av framtida betalningar (IAS 36 p. 31).

Det finns tre punkter ett företag skall beakta då nyttjandevärdet beräknas, dessa är:

- Då det görs en uppskattning av kommande betalningsflöden så skall uppskattningen göras utifrån rimliga och verifierbara antaganden som skall ge en bild av hur företagsledningen har bedömt de ekonomiska förhållanden som tros råda under tillgångens återstående nyttjandeperiod. Särskilt skall externa faktorer uppmärksammas.
- Kassaflödesprognoser skall baseras på budgetar och prognoser som kommer från företagsledningen, dessa får dock högst vara fem år gamla, dock kan längre perioder användas om särskilda skäl finns.
- Vid en bedömning av kommande betalningsflöden för perioder som inte ligger inom ramen för de senaste budgetarna eller prognoserna, skall det antas att tillväxttakten antingen är konstant eller avtagande, en ökande till-

växttakt får användas då särskilda skäl finns. Tillväxttakten får inte vara högre än den långsiktiga tillväxttakt som gäller för företagets produkter, den bransch eller det land/länder där företaget är verksamt samt inom den marknad inom vilken tillgången är ämnad för. En högre tillväxttakt får användas om den kan motiveras.

(IAS 36 p. 33)

Om det är så att man inte tror att tillgångens nyttjandevärde väsentligt överstiger tillgångens nettoförsäljningsvärde, kan nettoförsäljningsvärdet användas som återvinningsvärde. Detta gäller oftast för tillgångar som företag har för försäljning. Anledningen till detta är att nyttjandevärdet för en tillgång som besitts för försäljning utgörs av verkligt värde minus försäljningskostnader, på grund av att dem kommande betalningsflöden som tillgången kan medföra inte har någon stor betydelse. (IAS 36 p. 21)

3.1.5 Diskonteringsfaktorn

Diskonteringsfaktorn skall anges före skatt och ge en bild av aktuell marknadsmässig bedömning av pengars tidsvärde och de risker som är förknippade med tillgången för vilken inga justeringar har gjorts för kommande betalningsflöden (IAS 36 p. 55). Är det så att diskonteringsfaktorn återspeglar detta, så innebär det att diskonteringsfaktorn är densamma som den avkastning en investerare skulle kräva av en investering som tros medföra betalningar vars storlek samt tids- och riskprofil motsvarar företagets förväntningar på tillgången. Vid beräkning av diskonteringsfaktorn används de avkastningskrav som kan hittas från aktuella marknadsmässiga transaktioner för likartade tillgångar eller den vägda genomsnittliga kapitalkostnaden för noterade företag. Företagens tillgångar skall vara utsatta för liknande risker och fördelar som den tillgång som är föremål för bedömning. Diskonteringsfaktorn som används vid beräkning av en tillgångs nyttjandevärde får dock inte återspegla de risker som beaktas när framtida kassaflöden beräknas. (IAS 36 p. 56)

3.1.6 Kassagenererande enheter

Med en kassagenererande enhet menas den minsta identifierbara grupp av tillgångar som används kontinuerligt och därmed orsakar inbetalningar samt att dessa skall vara oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar (IAS 36 p. 6).

Finns det indikationer som pekar på att en enskild tillgång har minskat i värde skall återvinningsvärdet beräknas. Går det inte att beräkna återvinningsvärdet för den enskilda tillgången, skall istället en beräkning göras av återvinningsvärdet för den kassagenererande enhet som tillgången tillhör. (IAS 36 p. 66)

Enligt IAS 36 p. 67 så finns det två exempel på när det inte går att fastställa återvinningsvärdet för en enskild tillgång och det är när nyttjandevärdet inte kan antas ligga nära nettoförsäljningsvärdet samt då tillgångar inte medför inbetalningar som är oberoende av inbetalningar från andra tillgångar.

3.1.7 Återföring av nedskrivning

Per varje balansdag skall ett företag se om det finns några indikationer som tyder på att en tidigare nedskrivning av en tillgång, dock inte goodwill, inte längre är befogad. Existerar sådana indikationer skall tillgångens återvinningsvärde beräknas. (IAS 36 p. 110)

Precis som det finns i IAS 36 p. 12 exempel på externa och interna indikationer då en nedskrivning bör göras finns det i IAS 36 p. 111 exempel på indikationer då en nedskrivning inte längre är motiverad. Indikationerna i p.111 är likvärdiga med dem som finns i p.12 (IAS 36 p. 112).

Om det har skett en förändring i dem antaganden som låg till grund för bestämningen av återvinningsvärdet vid nedskrivningen av en tillgång, då skall denna nedskrivning återföras. Detta gäller dock inte goodwill. Det är tillgångens redovisade värde som skall läggas till återvinningsvärdet och detta innebär en återföring av en nedskrivning. (IAS 36 p. 114)

Även en återföring av en nedskrivning påverkar resultatet precis som en nedskrivning gör (IAS 36 p. 119).

3.1.8 Upplysningar

Enligt IAS 36 p. 126 skall ett företag lämna upplysningar för varje tillgångsslag och det företaget skall upplysa om är:

- det belopp som kan hänföras till de nedskrivningar som gjorts och som är redovisade i resultaträkningen under perioden samt vilka poster i resultaträkningen som påverkats,
- det belopp som kan hänföras till återföringar av nedskrivningar som gjorts och som är redovisade i resultaträkningen under perioden samt vilka poster i resultaträkningen som påverkats,
- det belopp som kan hänföras till de nedskrivningar av omvärderade tillgångar som är redovisade direkt mot eget kapital under perioden, samt
- det belopp som kan hänföras till återföringar av nedskrivningar för omvärderade tillgångar som är redovisade direkt mot eget kapital under perioden

Med tillgångsslag menas grupper av tillgångar som är av liknande slag och som företaget i sin verksamhet använder på ett likartat sätt (IAS 36 p. 127).

Ett företag måste lämna ett antal upplysningar då en nedskrivning är väsentlig och den har redovisats eller återförts under perioden när det gäller en enskild tillgång, inbegripet goodwill, eller en kassagenererande enhet. Företaget skall upplysa om de händelser och omständigheter som inneburit att en nedskrivning eller återföring har gjorts samt hur stort beloppet är. För enskilda tillgångar skall företaget informera om tillgångsslaget. För en kassagenererande enhet skall företaget lämna information om; själva enheten (vad det är för typ av enhet), hur stort beloppet är för nedskrivningen som redovisats eller återförts för varje tillgångsslag, för att fastställa den kassagenererande enheten måste först en gruppering av tillgångarna göras och om det är så att denna gruppering ändrats jämfört med när återvinningsvärdet för enheten senast fastställdes då skall en beskrivning göras av hur företaget gör indelningen nu samt hur de gjorde tidigare och skälen till varför en ändring gjorts, om tillgångens (enhetens) återvinningsvärde består av dess nettoförsäljningsvärde eller nyttjandevärde, om det är nettoförsäljningsvärdet som utgör återvinningsvärdet skall företaget förklara hur de har gjort för att få fram nettoförsäljningsvärdet och om det är nyttjandevärdet som utgör återvinningsvär-

det skall företaget ge information om vilken diskonteringsfaktor som använts vid beräkningen av nyttjandevärdet. (IAS 36 p. 130)

Företaget behöver inte men det uppmantras att lämna information om de antaganden som gjorts vid beräkning av återvinningsvärdet under perioden (IAS 36 p. 132).

3.2 Definitioner

3.2.1 Tillgångar

För att en resurs skall ses som en tillgång måste tre kriterier vara uppfyllda; *”resursen förväntas innebära ekonomiska fördelar för företaget i framtiden, resursen skall kontrolleras av företaget samt resursen skall ha uppkommit som en följd av inträffade händelser”*. Det är inte tillräckligt att samtliga tre kriterier är infriade för att en tillgång skall räknas med i redovisningen. Det krävs dessutom att en tillgång först tas upp i balansräkningen då dess framtida ekonomiska fördelar som kan hänföras till tillgången kommer att tillföras företaget samt att det går att mäta tillgångens anskaffningskostnad eller värde på ett försvarligt sätt. (Smith 2000)

En tillgång kan antingen vara en anläggningstillgång eller en omsättningstillgång (Smith 2000). Enligt ÅRL 4 kap. 1 § räknas en tillgång som anläggningstillgång om den är menad att *”stadigvarande brukas eller innehas i verksamheten”*. Övriga tillgångar räknas som omsättningstillgångar. I enlighet med IAS 1 p. 57 klassificeras en tillgång som omsättningstillgång när något av följande kriterier är uppfyllt:

- den förväntas bli såld under, eller är avsedd för försäljning eller förbrukning under, företagets normala verksamhetscykel,
- den innehas främst för handelsändamål,
- den förväntas bli realiserad inom tolv månader efter balansdagen, eller
- den utgörs av likvida medel såvida den inte omfattas av restriktioner vad gäller att brytas eller användas för att reglera en skuld minst tolv månader efter balansdagen.

De tillgångar som inte uppfyller något av ovanstående kriterium skall räknas som anläggningstillgångar enligt IAS 1 p. 57.

Vidare delar man in anläggningstillgångar i materiella, finansiella och immateriella anläggningstillgångar. Materiella anläggningstillgångar kan t.ex. vara mark, byggnader, maskiner och transportfordon. Med finansiella anläggningstillgångar menar man tillgångar som har förvärvats för en långsiktig investering, t.ex. aktier och andra värdepapper. Patent, varumärken och goodwill är alla exempel på immateriella anläggningstillgångar. (Smith 2000)

Goodwill uppstår då ett företag köper ett annat företag till ett pris som är högre än vad de övertagna tillgångarna är värda. Exempel på goodwill är värdet på en upparbetad marknad och företagets kundstock (Edenhammar & Thorell 2005). Patent innebär att ett företag eller person enligt lag har ensamrätt till att få ta del av affärsmässig nytta av en särskild uppfinning. Dock är patent tidsbegränsad och ges endast då all information om hur uppfinningen fungerar är känd för allmänheten (PRV 2006a). Varumärken som är välkända för allmänheten kan innebära en stor ekonomisk nytta för ägaren. Ett varumärke kan antingen vara ett ord, en logotyp eller ett särskilt koncept som är exklusivt (PRV 2006b).

3.2.2 Finansiella mått

Exempel på finansiella mått är bland annat soliditet och skuldsättningsgrad. Dessa mått visar i vilken grad företaget är finansierat av lån och detta är av betydelse för att se dess förmåga att undvika betalningsproblem vid konjunkturförsämringar eller vid nedgång av försäljning. Räntor och amorteringar på lån måste alltid betalas oberoende av företagets resultat. Dock behöver företaget endast lämna utdelning om det finns möjlighet till det. (Edenhammar & Thorell 2005)

3.2.2.1 Soliditet

Soliditet räknas ut för att ta reda på hur mycket av företagets totala tillgångar (=balansomslutningen) som är finansierade med eget kapital, således hur förmöget företaget är (Edenhammar & Thorell 2005). Soliditet anger hur stabilt företaget är eller dess förmåga att motstå förluster och överleva långsiktigt (Hogia 2004). De vanligaste variablerna som används då soliditet räknas fram är eget kapital/totalt kapital och oftast med justerade siffror. Då justerade siffror används rekommenderas en soliditet på 40 % (Hallgren 2003). Vi utgår från att de soliditetsmått som presenterades på Stockwatch är resultat av justerade siffror. Anled-

ningen till att vi har valt att titta på företagets soliditet är för att då nedskrivningar görs så minskar eget kapital och således soliditeten.

3.2.2.2 Skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgraden åskådliggör förhållandet mellan företagets skulder och det totala kapitalet (Edenhammar & Thorell 2005). Skälet till att vi tittar på företagets skuldsättningsgrad beror på att om företaget låter bli att göra nedskrivningar leder det till att företagets resultat förbättras. Detta medför att det egna kapitalet ökar och att skuldsättningsgraden är den samma eller blir lägre.

3.2.3 Substansvärde

Vid en värdering av investmentbolag används ofta substansvärde. Ett företags substansvärde räknas fram genom att man tar företagets bokförda egna kapital och lägger till skillnaden mellan tillgångarnas bokförda värde och deras marknadsvärde. Oftast är det så att marknadsvärdet är högre än det bokförda värdet. Skälet till att man inte använder företagets bokförda egna kapital för investmentbolag beror på att tillgångarna på balansräkningen inte alltid återges som tillgångarnas marknadsvärde. (Edenhammar & Thorell 2005) Motivet till att vi definierar substansvärde är på grund av att företagen nämnde substansvärde i deras svar från e-postintervjuerna.

4 Teoretisk referensram

Detta kapitel utgör uppsatsens teoretiska referensram. I kapitlet presenteras och diskuteras ett antal teorier. Dessa teoriområden har valts utifrån uppsatsens problemområde och baseras delvis på tidigare studier inom området. Längre fram i uppsatsens används sedan kapitlet som ett "verktyg" för analysen.

4.1 Agentteorin

Jensen och Meckling lade under mitten av 1970-talet grunden till Agentteorin. Teorin beskriver en uppdragsrelation mellan två parter, där fokuseringen ligger på den ofullständiga informationen som råder mellan dessa parter. När en sådan situation uppstår, kallas det för informationsasymmetri. En uppdragsrelation uppstår då den ena parten (uppdragstagaren) agerar på uppdrag av den andra parten (uppdragsgivaren). Uppdragstagaren utgörs då av den så kallade agenten och uppdragsgivaren av principalen. (Nilsson 2002)

Ur ett agentteoretiskt perspektiv, spelar företagsledningen en huvudroll genom att agerar utifrån ett egenintresse och i egensyfte. Ägare och investerare (uppdragsgivarna) har en mindre framträdande roll eftersom företagsledningen har ett informationsövertag gentemot företagsledningen (uppdragstagaren). Ägaren kräver då återrapportering i form av års-, kvartal- eller månadsrapportering.

För att ägaren skall kunna skydda sina intressen och för att påverka företagsledningen agerande, så sluts det kontrakt/avtal mellan parterna. Watts och Zimmerman (1986) anser det nödvändigt med dessa typer av begränsningar för att företagsledningen inte skall kunna alltför självständigt inverkar på val i redovisningen. Kontrakten fungerar även som incitament för företagsledningen att agera i ägarens intressen. Dessa utformas så att företagsledningen har möjligheten att erhålla någon form av belöning när kraven i kontrakten uppfyllts. Kam (1990) menar att om en företagsledning har två valmöjligheter, väljer de det alternativ som gynnar dem själva men samtidigt inte förändrar andras situation.

Ägaren kan styra företagsledningen på två sätt, antingen genom beteendestyrning eller genom resultatstyrning (Hatch 1997). Med beteendestyrning menas övervakning, kontroll och olika typer av observationer för att granska om ledningen agerar utifrån gällande kontrakt/avtal som finns mellan parterna och utförs till exempel av revisorer. Till skillnad från beteendestyrning så baseras resultatstyrningen på incitamentprogram som är kopplade till olika redovisningsmässiga och mätbara mål. Avsikten med dessa två styrningsmetoder är dock den samma, att få företagsledning att agera för att uppnå ägarens intressen och mål.

Det har riktats kritik mot agent teorin då ett nyttomaximerande skulle betyda att människan inte skulle ta hänsyn till varken sociala eller politiska aspekter. (Scott 2003). Det har även riktats kritik mot agent och principal-förhållandet, eftersom att det inte tas så stor hänsyn till dess omgivning utan istället bygger på en alltör isolerad miljö. (Fama 1980)

Vi vill påstå att många företagsledningar idag har aktier i det egna företaget och därmed vill de försöka att utnyttja sin position genom att välja redovisningsmetoder i syfte att uppvisa ett positivt nettoresultat vilket medför utdelning. Vi gör antagandet att de inte gör nedskrivningar med anledning av att de vill göra utdelningar.

4.2 Positiv redovisnings teori

Agentteorin kan inte ensamt förklara företagsledningars agerande. Enligt Schroeder (1991) finns det fler faktorer i företagens interna och externa miljö som inverkar på ledningens agerande.

Watts och Zimmerman utvecklade på 1970-talet en redovisningsteori som fick namnet Positiv redovisnings teori (PAT). Denna teori uppkom eftersom Watts och Zimmerman menade att yrkesmän inte tog fullständig hänsyn till politik och ekonomi när det utformades redovisningslösningar, samt att dessa yrkesmän och även några forskare som sysslade med normativa teorier inte förehöll sig neutrala. De två forskarna ville istället utforma en deskriptiv teori (Artsberg 2003). PAT tar som utgångspunkt att företagens struktur är uppbyggt på det effektivaste sättet i avsikt att på bästa möjliga sätt överleva. Vissa företag organiserar sig på ett mer decentraliserat sätt än andra företag. Några företag väljer att sköta sysslorna inom företaget, medan andra företag kontrakterar ut samma sysslor. (Scott 2003)

Enligt Scott (2003) baseras PAT på kontrakt/förbindelser som företag ingår, i synnerhet förbindelser gällande kompensation och skuld. Dessa typer av förbindelser uppförs ofta med premisser från finansiella nyckeltal. Företagsledning har då möjlighet att välja den redovisningsmetod som maximerar företagets intresse, eller sitt egenintresse, med hänsyn tagen till förbindelsernas utförande. PAT försöker då förutsäga vilken redovisningsmetod som företagsledningar väljer att använda för att åstadkomma detta. Exempel på väsentliga kontrakt inrymmer kontrakt som är med anställda, leverantörer och långgivare. Vid upprättande av sådana kontrakt uppstår olika typer av, så kallade kontraktskostnader. Kontraktskostnaderna uppstår med anknytning till kontraktsförhandlingen, kontrollen av uppförandet av kontrakten, utrymmet för omförhandlingar av redan existerande kontrakt, samt förväntade kostnader vid konkurs och andra finansiella variabler. Banker och andra utlåningsinstitut kan begära att en viss säkerhet finns genom att företagen uppvisar en bestämd nivå på särskilda finansiella mått, däribland skuldsättningsgrad. (Scott 2003)

PAT resonerar också kring att företagsledningen i ett företag väljer redovisningsmetod utifrån försök att upprätthålla en effektiv ägarstyrning. Effektiv ägarstyrning är beroende av en kontinuerlig minskning av kapitalkostnader samt kontraktskostnader. Kapitalkostnader kan minskas genom att välja redovisningsmetoder som ger fullständig information åt marknaden och därmed minskas investerarnas bekymmer om företagets informationsövertag (Adverse Selection). Inte desto mindre kan metoder som fullständigt informerar marknaden minska sambanden mellan företagets och företagsledningens prestationer. Därmed ökar kostnaderna för kontrollen av den asymmetriska informationen (Moral Hazard). För att få de totala kostnader att minska, krävs en kompromiss mellan dessa kapitalkostnader och kontrollkostnader. (Scott 2003)

Opportunistiskt beteende möjliggörs genom att företagsledningen ges valfrihet på ett flexibelt sätt välja redovisningsmetod. Med det opportunistiska beteendet menar PAT att företagsledningen är rationell och väljer redovisningsmetod i egenintresse om det finns möjlighet. Emellertid menar PAT att företagsledningen inte endast agerar för företagets bästa utan agerandet måste även gynna deras egenintresse. (Scott 2003)

Watts och Zimmerman (1986) fokuserar huvudsakligen på tre faktorer som antas påverka företagets val av redovisningsmetod. Dessa följs av att företagsled-

ningen väljer redovisningsmetod som bäst följer egenintresset, vilket nödvändigtvis inte betyder att det följer företagets intresse.

Den första faktorn är bonus. Företagsledningen vill precis som alla andra få största möjliga belöningar för sina prestationer. Om deras belöning, till viss del, baseras på bonusrelaterade nettoresultat då har företagsledningen förmåga att öka deras nuvarande bonus genom att redovisa ett så högt nettoresultat som möjligt. Ett sätt att göra detta på är genom att välja redovisningsmetoder som medför en ökning av redovisat nettoresultat. Detta medför dock lägre framtida nettoresultat och bonus. (Scott 2003) Watts och Zimmerman (1986) refererar till Healy's (1985) rapport när de talar om det så kallade "stålbadet". Med det menas att när ett företag går med förlust, ökar företagsledningen förlusten genom att inkludera alla framtida eventuella förluster, så att dessa kan skrivas ned och på så sätt uppvisa ett positivt nettoresultat i framtiden. Således flyttas nedskrivningarna till innevarande år då företagsledningen likväl inte skulle få någon extra bonus. (Watts & Zimmermann 1986) Vi gör antagandet att företag med positivt nettoresultat väljer att inte göra några nedskrivningar. Antagandet är likt den diskussion som Scott för om PAT vad det gäller företagslednings opportunistiska beteende. Företagsledningen väljer den redovisningsmetod som följer deras egenintresse. Följaktligen görs inga nedskrivningar när företaget uppvisar ett positivt nettoresultat eftersom nedskrivningar påverkar resultatet negativt och företagsledningen kan då inverka på till exempel bonus. Sittande VD gör inga nedskrivningar eftersom denne vill upprätthålla resultatet och därmed sin egen bonus.

Den andra faktorn är skuldsättningsgraden. De flesta avtalen rörande lån innehåller överenskommelser som låntagaren måste tillmötesgå under avtalsperioden (Scott 2003). Avtalen kan till exempel innehålla klausuler om att företaget (långivaren) skall ha tillräcklig täckning för räntekostnaderna och kunna bibehålla en viss nivå på både skuldsättningsgraden och rörelsekapitalet. Om ett sådant låneavtal överträds kan det innebära att långgivaren tar till sanktioner mot företaget, till exempel att företaget inte tillåts fler lån i framtiden (Scott 2003). Då en företagsledning är nära att överträda företagets ingångna avtal är sannolikheten stor att företagsledningen använder sig av redovisningsmetoder som ökar innevarande års nettoresultat (Watts & Zimmerman 1986). Ett bättre nettoresultat påverkar skuldsättningsgraden positivt (se avsnitt 3.2.2.2 Skuldsättningsgrad). Nästa antagande görs gällande soliditet och skuldsättningsgrad. Vi antar att företag med låg soliditet eller hög skuldsättningsgrad undviker att göra nedskrivningar, då de inte vill

riskera deras finansiella ställning. Företagen riskerar således försämrade kreditvärdighet och att leverantörer inte vill leverera sina varor därför de är rädda att inte få betalt.

Watts & Zimmermans tredje och sista faktor berör företagets storlek. De antar att större företag är mer känsliga för det politiska klimatet och har relativt större möjligheter att överföra förmögenheter för att möta de politiska kostnaderna än små företag. Det vanligaste sättet att överföra företagets tillgångar är genom skattesystemet, därmed är inkomstskatt en typ av politisk kostnad. Trots att större företag betalar mer i skatt och därmed har en hög politisk kostnad får de stora företagen ändå andra fördelar såsom lönsamma statliga kontrakt, import restriktioner etc. Även om deras politiska kostnader är höga, övervägs dessa ändå av fördelarna. (Watts & Zimmerman 1986)

4.3 Institutionell teori

Det är inte alltid enbart individuella krafter som påverkar företagsledningens agerande, utan även institutionella krafter. I litteraturen talas det om institutionalisering och den institutionella teorin. Enligt Hatch (1997) är det istället externa faktorer som har ett starkt inflytande och förklarar hur organisationer agerar. Om organisationer endast påverkas av aktörer inom den egna organisationen talas det om inomorganisatorisk påverkan och om organisationen istället påverkas av omgivningen så benämns det som utomorganisatorisk påverkan.

Företag, föreningar och grupper av individer är exempel på olika former av organisationer. Dessa organisationer påverkas av olika institutionella "spelregler" som kännetecknas av regler och mänskligt beteende. Lundequist (1998) delar in organisationerna som spelar i ett spel, samtidigt som institutionerna motsvaras av spelreglerna. I teorin delas dessa institutioner upp i formella respektive informella institutioner. De formella institutionerna karakteriseras av regelverk, förordningar och avtal som bör efterlevas, medan de informella institutionerna präglas av oskrivna regler, sedvänjor, normer och invanda beteenden. "Spelreglerna" betyder en minskad osäkerhet mellan aktörerna. När aktörerna agerar på ett likvärdigt, enhetligt och likformigt sätt uppstår såkallade institutionella isomorfier. Isomorfierna gör det lättare att förutsäga aktörers agerande. (DiMaggio & Powell 1991)

En allt för stark institutionalisering kan dock innebära en del svårigheter för den enskilde individen. Enligt flera teoretiker är individen rationell och agerar för att maximera sitt egenintresse (se 4.2 Positiv redovisnings teori). Vid en ökad institutionaliserad omvärld, minskar samtidigt individens potential att fatta rationella beslut. Överför man detta resonemang på företagsledning som styr i ett företag, kan det innebära att den enskilda individen inte fullt ut har möjlighet att genomföra sina önskade beslut. (DiMaggio & Powell 1991)

En kraftigt institutionaliserad organisation tenderar även att vaggas in i ett inrutat beteende som kan bli svårt att bryta, eftersom många företag av tradition har en inbyggd försiktighet.

Scott (2003) delar in institutionaliseringen i tre olika isomorfier den reglerande, den normativa och den kognitiva.

Den reglerande isomorfien följs av de lagar, regler samt sanktioner som samhället ställer upp för att påverka företagens handlande. Exempel på sådana bestämmelser är ABL, ÅRL och IFRS/IAS. Alla företag utsätts därigenom av påverkningar från dess omvärld. Dessa påverkningar skapar en ram där samhället accepterar ett visst handlande av företagen. Ramen hjälper då till att förstå hur företag agerar och bör agera.

Lagar och regler är oftast konkreta som bör följas, men mindre konkreta värderingar och normer är även viktiga i teorin, vilket omnämns i den normativa isomorfien. Institutioner har en önskan om hur aktörer bör agera och då skapas värderingar som vägledning. Normerna finns mer för att förklara hur något skall genomföras. I en grupp så bildas det alltid normer som förklarar hur aktörerna förväntar att andra skall agera och när de här aktionerna accepteras av aktörerna så bildar de normer.

Den sista pelaren av de tre pelarna är den kulturkognitiva, som förklarar hur företagsledningens osäkerhet leder till ett visst agerande. I många situationer kan det vara svårt att veta vilka val som skall göras och då är det lätt att titta på hur andra organisationer agerar. Imitation, att företag tar efter varandra, är ett vanligt sätt att fatta beslut.

Företagens branschtillhörighet undersöks för att förklara institutionell teori, och för att se om det förelåg något samband med företagets underlåtelse att göra nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar och branschtillhörighet. Vi gör antagandet att en viss bransch agerar på ett visst sätt eftersom detta beteende är sedvana för branschen.

5 Empiri

I detta kapitel redogörs för vilka svar som framkommit av datainsamlingen genom dokumentstudier och e-postintervjuer. Svaren presenteras i den ordning som vi genomförde undersökningen och som de är uppställda i Bilaga 1.

5.1 Presentation av svaren från undersökningen

Undersökningen genomfördes som en totalundersökning av de företag som var noterade på Stockholmsbörsens A- och O-lista under hela 2005. Totalt blev 274 företag föremål för djupare granskning. Initialt fick vi ett bortfall med tre företag vars årsredovisningar inte hade offentliggjorts vid tidpunkten för datainsamlingen.

Av dessa 271 företag uppvisade 13 företag ett lägre börsvärde än eget kapital. Dock bortföll ytterliggare ett företag på grund av bristfällig information. De återstående tolv företagen granskades vidare.

Nedan presenteras svaren från undersökningen mer ingående.

5.2 Svar på bakgrundsfrågor

5.2.1 Uppvisande av börsvärde < eget kapital

<i>Företag</i>	<i>Börsvärde / EK</i>	<i>Företag</i>	<i>Börsvärde / EK</i>
Active Capital	0,8	Kinnevik	0,84
Borås Wäfveri	0,60	Lundbergs	0,99
Bure Equity	0,78	Rottneros	0,86
Havsfrun	0,74	Traction	0,87
IndustriVärden	0,87	Transatlantic	0,93
Investor	0,80	Öresund	0,98

Av de företag som ingick i undersökningen var det tolv (12 av 271) företag som uppvisade ett nedskrivningsbehov, enligt börsvärde < eget kapital. Intervallet för

börsvärde/eget kapital var mellan 0,60 till 0,99. Majoriteten (9 av 12 företag) av dessa hade ett börsvärde/eget kapital som översteg 0,80.

5.2.2 Företagens tillämpning av IAS 36

<i>Företag</i>	<i>Tillämpar IAS 36</i>	<i>Företag</i>	<i>Tillämpar IAS 36</i>
Active Capital	Ja	Kinnevik	Ja
Borås Wäfveri	Ja	Lundbergs	Ja
Bure Equity	Ja	Rottneros	Ja
Havsfrun	Ja	Traction	Ja
IndustriVärden	Ja	Transatlantic	Ja
Investor	Ja	Öresund	Vet ej

Bland de företag vars börsvärde < eget kapital, tillämpade tre företag uttryckligen IAS 36. Detta nämnde de i deras årsredovisningar på varierande ställen, mestadels i ”Not 1 - Redovisningsprinciper”. Totalt var det åtta företag som tog upp nedskrivningar av olika anläggningstillgångar i ”Not 1 – Redovisningsprinciper” och där förklarade de när ett nedskrivningsbehov föreligger men använde inte uttrycket IAS 36. Det var endast ett företag som inte uttryckligen skrev något i sin årsredovisning om när det föreligger ett nedskrivningsbehov och följaktligen inget om IAS 36.

5.2.3 Nedskrivning eller inte nedskrivning

<i>Företag</i>	<i>Nedskrivningar</i>	<i>Företag</i>	<i>Nedskrivningar</i>
Active Capital	Ja*	Kinnevik	Nej
Borås Wäfveri	Nej	Lundbergs	Nej
Bure Equity	Ja**	Rottneros	Nej
Havsfrun	Nej	Traction	Nej
IndustriVärden	Nej	Transatlantic	Nej
Investor	Nej	Öresund	Nej

* Active Capital gör nedskrivningar av patent och produkträttigheter.

** Bure gör nedskrivning av goodwill.

Av de tolv undersökta företagen, var det tio företag som inte hade gjort några nedskrivningar enligt IAS 36. De övriga två företagen hade gjort nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar såsom goodwill, patent och produkt rättigheter.

Av de företag som inte gjorde några nedskrivningar hade dessa ett intervall på börsvärde/eget kapital mellan 0,60 till 0,99. Majoriteten (8 av 10 företag) av dessa hade ett börsvärde/eget kapital som översteg 0,80.

Efterföljande avsnitt som presenterar svaren från undersökningen berör endast de företag som indikerade börsvärde < eget kapital och som inte gjorde några nedskrivningar enligt IAS 36 under 2005.

5.3 Undersökningens valda faktorer

5.3.1 Förekomsten av positivt och negativt resultat

<i>Företag</i>	<i>Årets nettoresultat (MSEK)</i>			
	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>Diff</i>	<i>%-förändring</i>
Borås Wäfveri	16	63	47	394 %
Havsfrun	-20	58	78	780 %
IndustriVärden	1 557	14 202	12 645	912 %
Investor	8 745	43 858	35 113	502 %
Kinnevik	713	4 097	3 384	547 %
Lundbergs	1 010	3 897	2 887	386 %
Rottneros	- 81	- 63	18	78 %
Traction	83	310	227	373 %
Transatlantic	58	314	256	541 %
Öresund	536	2 135	1 599	398 %

9 av 10 företag uppvisade ett positivt nettoresultat för 2005. För 2004 var motsvarande 8 av 10 företag. Samtliga företag visar dock upp en förbättring av nettoresultatet för 2005 jämfört med 2004. Företagens resultatförbättring fanns i intervallet 78 % till 912 %. En stor del dessa företag ökade sitt nettoresultat med över 300 %.

5.3.2 Företagens soliditet

Spridningen av företagens soliditet var stor, merparten av företagen hade dock en soliditet som översteg Hallgrens (2003) rekommendation på 40 %. I övrigt var skillnaderna små i förändringarna av soliditeten mellan åren. 60 % av företagen ökade sin soliditet i genomsnitt med 14,5 % -enheter och 40 % minskade sin soliditet med 7,4 % -enheter.

5.3.3 Företagens skuldsättningsgrad

Omfattningen av företagens skuldsättningsgrad varierade kraftigt mellan företagen. Den låg i intervallet 9,5 % till 165,5 %. 70 % av företagen uppvisade en lägre skuldsättningsgrad 2005 jämfört med 2004, medan övriga 30 % hade ökat sin skuldsättningsgrad mellan åren. Minskningen låg mellan 8,6 % -enheter och 163,2 % -enheter.

5.3.4 Förekomsten av utdelning

Företagens utdelningar var av olika storlekar. 10 % av företagen gjorde ingen utdelning för 2005, övriga 90 % gjorde ordinarie utdelningar. Endast ett företag gjorde en extrautdelning. Fem av företagen gjorde en större utdelning för 2005 än vad de gjorde för 2004. Endast ett företag minskade storleken på sin utdelning jämfört med året innan.

5.3.5 VD-byte

Det var endast ett företag som hade företagit ett VD-byte under 2005.

5.3.6 Förekomsten av branschtillhörighet

Finansbolagen (70 %) var överrepresenterade bland företagen som underlätt sig att göra nedskrivningar. Övriga 30 % representerades av två industriföretag samt ett företag för konsumentvaror. Enligt Affärsvärldens branschindex (se 2.7.3 sista

st.) finns det ytterligare sex branscher och inga av dessa branscher förekom bland de företag som underlätt sig att göra nedskrivningar.

5.3.7 Orsaker till underlåtelse av nedskrivningar

Vid e-postintervjuerna har företagen uppgivet följande anledningar till deras underlåtelse av nedskrivning:

- Använde inte börsvärde < eget kapital som en indikation på nedskrivningsbehov.
- Få inventarier i företaget.
- Hade få immateriella anläggningstillgångar.
- Tillämpade IAS 39 på värdepapperna i enlighet med IAS 36 p. 5.
- Använde egna interna prognoser för att se om det förelåg nedskrivningsbehov. Deras interna prognos visade inte på något nedskrivningsbehov för 2005.
- Företaget hade en så kallad ”substansrabatt”.

5.4 Svarsöversikt över undersökningens valda faktorer

Här sammanfattas de tio företagens svar gällande år 2005.

Företag	Nettoresultat	Soliditet	Skuldsättningsgrad	Utdelning	VD-byte	Branschtillhörighet
Borås Wärfveri	63 MSEK	37,7 %	165,5 %	0 SEK	Nej	Konsumentvaror
Havsfrun	58 MSEK	91,3 %	9,5 %	15 SEK	Nej	Finans
IndustriVärden	14 202 MSEK	89,0 %	12,3 %	7 SEK	Nej	Finans
Investor	43 858 MSEK	82,6 %	21,0 %	3,5 SEK	Ja	Finans
Kinnevik	4 097 MSEK	70,1 %	42,6 %	1,6 SEK	Nej	Finans
Lundbergs	3 897 MSEK	56,9 %	75,8 %	7,75 SEK	Nej	Finans
Rottneros	-63 MSEK	58,1 %	71,4 %	0,1 SEK	Nej	Industri
Traction	310 MSEK	87,7 %	14,0 %	2,8 SEK	Nej	Finans
Transatlantic	314 MSEK	39,5 %	153,0 %	1+1 SEK	Nej	Industri
Öresund	2 135 MSEK	91,2 %	9,6 %	4,25 SEK	Nej	Finans

6 Analys

I detta kapitel görs en analys av det empiriska resultat som presenterats i föregående kapitel. Utifrån analysen härleds det empiriska resultatet mot Agentteorin, Positiv redovisnings teori och Institutionell teori.

6.1 Tolkning av undersökningens svar

Svaren från empirikapitlet (se Kapitel 5) analyseras och denna analys skall hjälpa till att besvara uppsatsens frågeställning; Går det att utröna något samband mellan företagens underlåtelse att göra nedskrivningar trots indikation och undersökningens valda faktorer? Vi försöker därmed att se om det går att finna något mönster i den empiri som samlats in.

6.1.1 Företagen visade en svag indikation

Undersökningen visade på att det endast var tolv företag av 271 som visade börsvärde < eget kapital. Dock var det inga av företagen som visade en tydlig indikation. Majoriteten av företagen hade trots allt ett börsvärde/eget kapital som översteg 0,80. Anledningen till att så få företag uppvisade börsvärde < eget kapital är troligen börsens starka uppgång och aktiernas värdeökning under 2005.

6.1.2 Positivt nettoresultat vs. negativt nettoresultat

Som det går att utläsa av det empiriska resultatet kan vi påvisa ett samband mellan företagens positiva nettoresultat och deras underlåtelse att göra nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar. Detta på grund av att det endast var ett företag som uppvisade ett negativt nettoresultat och som inte gjorde nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar. Ett troligt motiv till detta kan vara att företagsledningarna vill öka årets nettoresultat, för att med detta agerande tidigarelägga framtida bonus. Detta ligger i linje med Watts och Zimmermans (1986) resonemang.

mang om att företagsledningar agerar främst i syfte att främja sitt egenintresse, alltså PAT.

6.1.3 Soliditetens betydelse

Precis som Agneskog och Hallsenius (2002) gjorde vi antagande om att företagens låga soliditet är ett möjligt motiv till företagens underlåtelse att göra nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar. Detta till följd av att företagens resultat minskar vid nedskrivningar, vilket i sin tur påverkar det egna kapitalet negativt. Effekten blir att företagens soliditet försämras. Företag med låg soliditet undviker möjligen att göra nedskrivningar för att inte försämra sin förmåga att överleva konjunkturedgångar. Låg soliditet medför också att företagens möjligheter till ökad upplåning minskar eftersom banker inte vill låna ut pengar till företag som riskerar konkurs. Företag med sämre soliditet riskerar även en kortare kredittid till sina leverantörer.

Undersökningens empiriska resultat visar dock att vårt antagande inte stämmer med flertalet av de undersökta företagen då det endast var två företag som hade låg soliditet och inte gjorde nedskrivningar. Därmed finner vi inte detta som ett möjligt motiv till att företagsledningar försöker påverka detta finansiella mått genom att inte göra nedskrivningar, för att i största möjliga mån gynna sitt egenintresse. Därmed kan vi inte förklara företagsledningars agerande med hjälp av soliditet och därför inte heller förklara PAT.

6.1.4 Skuldsättningsgradens betydelse

Eftersom företag alltid måste betala räntor och amorteringar på sina lån, gjordes ett antagande om att företag med hög skuldsättningsgrad underlåter att göra nedskrivningar för att på så sätt få ett bättre resultat och således minska skuldsättningsgraden. Skuldebrev kan innehålla klausuler som innebär att företagen måste hålla sig inom förutbestämda ramar för att bevara en viss nivå på skuldsättningsgraden och eget kapital. Om företagen ligger nära gränsen för att bryta mot klausulerna i avtalet, menar Watts och Zimmerman (1986) att företagsledningar är benägna att välja redovisningsmetod som tidigarelägger framtida vinster till nuvarande period. Det görs för att undvika överträdelser av ingångna avtal. Dessutom

försöker företagsledningen att agera för att företaget inte skall komma på obestånd.

Det empiriska resultatet visar enstaka företag med hög skuldsättningsgrad. Detta kan vara ett troligt motiv varför dessa företag underlåter att göra nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar. En förklaring till att de övriga företagen underlåter att göra nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar kan vara att de vill bibehålla, få en lägre skuldsättningsgrad eller undvika att komma på obestånd. Vi finner dock inte sambandet starkt mellan underlåtelse att göra nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar och en viss nivå av skuldsättningsgrad, då spridningen av skuldsättningsgraden var stor mellan företagen. Därmed kan vi inte förklara skuldsättningsgraden med teorin om PAT.

6.1.5 Betydelse av utdelning

Tillskillnad mot att företagen alltid är tvingade att betala räntor och amorteringar på lån så kan de själv bestämma om de vill göra en utdelning ett år och hur stort belopp som skall delas ut. Vi gjorde antagandet att företag som gör utdelningar också underlåter sig att göra nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar. I de undersökta företagen finner vi endast i hälften av fallen att utdelningen ökade i jämförelse. Genom att företagsledningen tidigarelägger framtida vinster och på så sätt ökar årets utdelning. Det är alltså möjligt att företagsledningen agerar utifrån ett egenintresse att gynna sig själva, vilket ligger i linje med Agentteorin.

6.1.6 Betydelse av VD-byte

VD-byte kan resultera i att företaget gör nedskrivningar. Detta för att nya VD: ar har en tendens att rensa ut dåliga poster det året de tillträder för att kunna uppvisa ett bättre resultat året därpå.

I de undersökta företagen var det endast ett företag som bytt VD samt underlåtit att göra nedskrivningar. Således kan vi anta att sittande VD: ar inte tenderar att göra nedskrivningar eftersom de inte vill försämra det nuvarande resultatet. Utifrån detta kan det spekuleras i att sittande VD agerar utifrån att maximera företa-

gets vinst och således sitt egenintresse. Detta medför också att vi inte kan förklara betydelsen av VD-byte med teorin om PAT.

6.1.7 Betydelse av branschtillhörighet

Finansbolagen är dominerande bland de företag som underlåter att göra nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar trots börsvärde < eget kapital. Finansbolagens egen förklaring till detta är att de är investmentbolag och att dessa har en substansrabatt när deras börsvärde < substansvärde/eget kapital. Vilket enligt dem förklarar varför de inte behöver göra nedskrivningar. Därav har företagens branschtillhörighet betydelse vad det gäller finansbolag. Detta kan förklara påverkan av den institutionella kraften och främst den reglerande isomorfien där företaget imiterar och influeras av varandra inom samma bransch. Därmed kan betydelsen av branschtillhörighet, särskilt finansbranschen, hjälpa till att förklara och bekräfta den institutionella teorin.

6.1.8 Företagens egna uttalade motiv

Eftersom finansbolag dominerade bland dem som underlät sig att göra nedskrivningar trots ett börsvärde < eget kapital är det också deras motiv och orsaker som är mest förekommande. E-post intervjuerna gav oss svar på att den vanligaste förekommande orsaken var att företaget inte använde vår undersökta indikator för att se om det förelåg något nedskrivningsbehov. Istället använde de egna interna prognoser för att påvisa nedskrivningsbehov, vilket det inte gjorde enligt företagen. Även om det var så att dessa prognoser indikerade på nedskrivningsbehov så var det inte alltid det gjordes nedskrivningar, istället fick då företaget något som kallades ”substansrabatt”. Därmed kan vi konstatera att finansbolagen agerar på ett likvärdigt sätt vad gäller underlåtelse att göra nedskrivningar trots indikation vilket ligger i linje med institutionell teori.

7 Slutsats

I detta kapitel sammanfattas uppsatsen kort och det dras egna slutsatser i enlighet med uppsatsens syfte. Slutligen presenteras förslag till fortsatt forskning.

7.1 Avslutande diskussion

Går det att utröna något samband mellan företagens underlåtelse att göra nedskrivningar trots indikation och undersökningens valda faktorer? Denna frågeställning utmynnade i uppsatsens syfte att identifiera vilka orsaker som ligger till grund för företagens underlåtelse att göra nedskrivningar trots extern indikation på nedskrivningsbehov.

De faktorer som vi trodde skulle påverka företagens underlåtelse att göra nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar var företagets nettoresultat, soliditet, skuldsättningsgrad, förekomsten av utdelning, VD-byte samt branschtillhörighet.

Vi finner att merparten av de företag som indikerade på nedskrivningsbehov samt inte gör nedskrivningar även har ett positivt nettoresultat. Vi tolkar detta som om företagens tillämpning av IAS 36 kan ha underlättat för företagen att tidigare lägga framtida perioders vinster till årets period och på så vis öka årets nettoresultat.

Genom vår analys av företagens soliditet har vi inte kunnat påvisa att en låg soliditet är en förklaringsfaktor till varför företag inte gör nedskrivningar trots indikation. Vi kan därför inte styrka PAT på grund av att det endast var två företag av tio som inte gjorde nedskrivningar och hade låg soliditet.

Av vår studie framkom det endast i enstaka fall att hög skuldsättningsgrad har samband med företagens underlåtelse att göra nedskrivningar trots indikation. På grund av att fallen var få till antal kan vi inte dra någon slutsats om att sambandet är starkt och att detta skulle vara en bidragande faktor till underlåtelse.

Vi kan heller inte framhålla att företagens utdelningar kan framhävas som en stark förklaringsfaktor till att företagen inte gör nedskrivningar, eftersom storle-

ken på utdelningarna varierar kraftigt mellan företagen och att det inte har förekommit någon nämndvärd ökning i utdelningsstorleken, vilket gör det svårt för oss att utröna något mönster. Därför har vi försökt med att förklara Agentteorin inte lyckats.

Vi finner inte något samband mellan att göra VD-byte och företagens underlåtelse att göra nedskrivningar trots indikation. Däremot gjordes vi uppmärksamma på att majoriteten av företagen inte företog VD-byte.

Vi påträffar ett samband mellan finansbolagens branschtillhörighet och deras underlåtelse av nedskrivningar trots ett börsvärde $<$ eget kapital. Detta på grund av att finansbolagen enligt egen utsago inte tillämpar vald indikation för att se om det föreligger ett nedskrivningsbehov och därmed gör de heller inga nedskrivningar.

Företagen själv anger inte som orsak att deras underlåtelse av nedskrivningar kan bero på att det vill påvisa bättre nettoresultat, soliditet, skuldsättningsgrad, VD-byte eller att det har att göra med deras utdelningar. Vi antar att detta beror på att företagen själv inte vill kännas vid dessa orsaker. Detta förfarande kan tyda på att de inte vill ange att de agerar utifrån eget intresse och således inte i linje med PAT. Istället tyder deras svar på frågan att de agerar homogent med övriga företag inom samma bransch, främst finansbolagen, vilket stämmer bäst överens med institutionell teori.

Efter genomförandet av denna underökning har vi funnit motiv för att företagen underlåter sig att göra nedskrivningar trots börsvärde $<$ eget kapital. Sambanden finner vi mellan underlåtelse och företagens positiva nettoresultat, inget VD-byte och branschtillhörighet. Vi vill dock endast ange positivt nettoresultat och branschtillhörighet som förklaringsfaktorer till PAT och institutionell teori. Det tydligaste sambandet föreligger branschspecifikt för finansbolag.

En annan slutsats som vi har gjort är att indikatorn börsvärde $<$ eget kapital bör användas med viss aktsamhet. En tillfällig nedgång på börsen behöver inte betyda att börsen är övervärderad. Detsamma gäller om börsen hade gått upp, vilket skulle kunna medföra att indikatorn inte längre indikerar på börsvärde $<$ eget kapital trots att det föreligger nedskrivningsbehov enligt andra indikationer. Företagen bör därför beakta vilken information som investerarna saknar då investerarnas kunskap om företaget påverkar deras investerings vilja som i sin tur kan avspeglas på aktiekursen.

7.2 Förslag till fortsatt forskning

Under uppsatsarbetets gång har en idé om fortsatt forskning inom ämnet nedskrivningar dykt upp. Det vore intressant att om några år då företagen har tillämpat IFRS och således IAS 36 ett tag att titta närmre på vilka sanktioner företagen drabbas av om de inte tillämpar IAS 36 och hur många svenska noterade företag som drabbats av sanktioner. Det skulle även vara intressant att undersöka om andra faktorer än dem vi har undersökt kan ligga till grund för företagens underlåtelse att göra nedskrivningar.

Referensförteckning

- Affärsvärlden. (2006). [Elektronisk]. Affärsvärlden – Näringsliv, Börs, Finans, Affärer, Management. Tillgänglig: <<http://www.affarsvarlden.se/>> [2006-05-19 11:50:30].
- Agneskog, C., Hallsenius, J. (2002). Nedskrivningar: Mycket goodwill ger badwill. *Veckans Affärer*, 2002-11-18.
- Andersen, I. (1998). *Den uppenbara verkligheten*. Lund: Studentlitteratur.
- Artsberg, K. (2003). *Redovisningsteori -policy och -praxis*. Malmö: Liber Ekonomi.
- Christensen, L., Engdahl, N., Carlsson, C., Haglund, L. (2001). *Marknadsundersökning – en handbok*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Dagens industri. (2006). [Elektronisk]. di.se – Stockwatch. Tillgänglig: <<http://www.di.se/Avdelningar/SWForetag.aspx>> [2006-05-05 10:15:28].
- DiMaggio, P.J, Powell, W.P. (1991). *The new institutionalism in organizational analysis*. Chicago: University of Chicago Press.
- Edenhammar, H., Thorell, P. (2005). *Företagens redovisning*. 5:e uppl. Uppsala: Iustus Förlag.
- Edlund, C., Kyrö, J. (2005). Nyheter inför bokslutet 2005. *Balans*, nr 12.
- Fama, Eugene, F. (1980), Agency Problems and the theory of the Firm. *Journal of Political Economics*, Vol. 88, sid 288-307.
- FAR (red.) (2005a). *FARs Samlingsvolym Del 1*. Stockholm: FAR förlag AB.
- FAR (red.) (2005b). *Internationell redovisningstandard i Sverige IFRS/IAS*. Stockholm: FAR förlag AB.
- Gandemo, B. (1990). *Kreativitet i årsredovisningar*. Malmö: Liber.
- Hallgren, Ö. (2003). *Finansiell Metodik*. 11:e uppl. Helsingborg: Ekonomibok Förlag AB.
- Hatch, M.J. (1997). *Organisationsteori: moderna, symboliska och postmoderna perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.
- Hogia. (2004). [Elektronisk]. Ekonomi-info: Sveriges största nyhetsbrev inom ekonomi, redovisning och skatter. Tillgänglig: <http://www.ekonomi-info.nu/webbssystem/pages/show_standardelement.asp?ID=309&isLoginRequir

ed=False&freshstamp=2006%2D05%2D25+16%3A25%3A59> [2006-05-25 16:26:13].

Holmström, N. (2003). *Att läsa och förstå bokslut*. 2:a uppl. Stockholm: Bonnier utbildning.

Håkansson, M., Lennartsson, L., Sigvardsson, M., Ström, J. (2003).

Nedskrivningar utifrån RR 17. Ekonomihögskolan, Lund. Bilaga 16.

Kam, V. (1990). *Accounting theory*. 4:e uppl. New York: Wiley.

Levander, M. (2004). Revisorer varnar för allvarliga fel i rapporter. *Dagens Industri*, 2004-12-09.

Lindeberg, F. (2004). Dyra aktier blir ”billigare”. *Privata Affärer*, 2004-10-27.

Lundahl, U., Skärvad, P-H. (1999). *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. 3:e uppl. Lund: Studentlitteratur.

Lundequist, P. (1998). Innovationssystem, institutionell teori och ekonomisk geografi. *Nordisk Samhällsgeografisk Tidskrift*, nr 27.

Nilsson, S. (2002). *Redovisningens normer och normbildare*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.

Nilsson, S-A. (2005). Visst kan nya goodwillregler medföra större utdelningar *Dagens Industri*, 2005-05-19.

Nordea. (2006). [Elektronisk]. Nordea Marknadsinformation Öppen Index SIX Generalindex Översikt. Tillgänglig:
<<http://app.nordea.se/bin/proxy.pl?target=/nordea.public/stock/stocklist.page>>
[2006-06-01 15:20:23].

Nyllinge, P., Winkvist, M. (2001). Ny rekommendation avseende nedskrivningar ställer stora krav på värdering. *Balans*, nr 11.

PRV. (2006a). [Elektronisk]. PRV – Patent – Vad är patent? Tillgänglig:

<<http://www.prv.se/patent/vad.html>> [2006-05-26 12:44:08].

PRV. (2006b). [Elektronisk]. PRV – Varumärke – Vad är ett varumärke?

Tillgänglig: <<http://www.prv.se/varumärke/vad.html>> [2006-05-26 12:52:45].

Privata Affärer. (2006). [Elektronisk]. Börsen idag – Aktier vinnare och förlorare, börskurser, ekonominyheter. Tillgänglig:

<<http://www.privataaffarer.se/aktier/>> [2006-05-05 15:25:11].

Rundfelt, R. (2000). *Trender i börsbolagens årsredovisningar*. Stockholm: Stockholms fondbörs - Bokföringsnämnden.

Schroeder, R.G., Clark, M., McCullers, L.D. (1991). *Accounting theory: text and readings*. 4:e uppl. New York: Wiley.

- Scott, W. (2003). *Financial Accounting Theory*. 3rd ed. Toronto: Prentice Hall.
- Smith, D. (2000). *Redovisningens språk*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Träff, L. (2005). Redovisningen kan inte lagas enbart efter ”kokboken”. *Dagens Industri*, 2005-08-22.
- Watts, R., Zimmerman, J. (1986). *Positive Accounting Theory*. New Jersey: Prentice Hall.
- Årsredovisningslag (1995:1554).

Årsredovisningar

- Active Capital's årsredovisning för 2005.
- Borås Wäfveri's årsredovisning för 2004.
- Borås Wäfveri's årsredovisning för 2005.
- Bure Equity's årsredovisning för 2005.
- Havsfrun's årsredovisning för 2004.
- Havsfrun's årsredovisning för 2005.
- IndustriVärden's årsredovisning för 2004.
- IndustriVärden's årsredovisning för 2005.
- Invetor's årsredovisning för 2004.
- Investor's årsredovisning för 2005.
- Kinnevik's årsredovisning för 2004.
- Kinnevik's årsredovisning för 2005.
- Lundbergs årsredovisning för 2004.
- Lundbergs årsredovisning för 2005.
- Rottneros årsredovisning för 2004.
- Rottneros årsredovisning för 2005.
- Traction's årsredovisning för 2004.
- Traction's årsredovisning för 2005.
- Transatlantic's årsredovisning för 2005.
- Öresund's årsredovisning för 2004.
- Öresund's årsredovisning för 2005.

Bilaga 1

Undersökningsfrågor

- 1 Vilka företag indikerar på ett nedskrivningsbehov enligt börsvärde < eget kapital?
- 2 Tillämpar företagen IAS 36?
- 3 Har dessa företag gjort nedskrivningar respektive inte nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar?
- 4 Uppvisar företagen positivt eller negativt nettoresultat?
- 5 Vilken är företagets soliditet?
- 6 Vilken är företagets skuldsättningsgrad?
- 7 Gjorde företagen någon utdelning?
- 8 Har företagen gjort VD-byten?
- 9 Är utebliven nedskrivning branschspecifikt?
- 10 Gjordes det några nedskrivningar av immateriella anläggningstillgångar 2004?
- 11 Vilka orsaker anger företagen till varför de inte gör nedskrivningar?

Bilaga 2

Svar på fråga 1, 2 & 3

Företag som indikerar

<i>nedskrivningsbehov</i>	<i>Börsvärde / EK</i>	<i>Nedskrivningar</i>	<i>Tillämpar IAS 36</i>
Active Capital	0,89	Ja*	Ja
Borås Wäfveri	0,60	Nej	Ja
Bure Equity	0,78	Ja**	Ja
Havsfrun	0,74	Nej	Ja
IndustriVärden	0,87	Nej	Ja
Investor	0,80	Nej	Ja
Kinnevik	0,84	Nej	Ja
Lundbergs	0,99	Nej	Ja
Rottneros	0,86	Nej	Ja
Traction	0,87	Nej	Ja
Transatlantic	0,93	Nej	Ja
Öresund	0,98	Nej	Vet ej

* Active Capital gör nedskrivningar av patent och produkträttigheter.

** Bure gör nedskrivning av goodwill.

Bilaga 3

Svar på fråga 4

<i>Företag</i>	<i>Årets nettoresultat (MSEK)</i>			<i>%-förändring</i>
	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>Diff</i>	
Borås Wäfveri	16	63	47	394 %
Havsfrun	-20	58	78	780 %
IndustriVärden	1 557	14 202	12 645	912 %
Investor	8 745	43 858	35 113	502 %
Kinnevik	713	4 097	3 384	547 %
Lundbergs	1 010	3 897	2 887	386 %
Rottneros	- 81	- 63	18	78 %
Traction	83	310	227	373 %
Transatlantic	58	314	256	541 %
Öresund	536	2 135	1 599	398 %

Svar på fråga 5

<i>Företag</i>	<i>Soliditet (%)</i>		
	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>Diff</i>
Borås Wäfveri	23,9	37,7	13,8
Havsfrun	98,8	91,3	- 7,5
IndustriVärden	69,7	89,0	19,3
Investor	73,4	82,6	9,2
Kinnevik	49,7	70,1	20,4
Lundbergs	66,3	56,9	- 9,4
Rottneros	65,9	58,1	- 7,8
Traction	78,8	87,7	8,9
Transatlantic	24,0	39,5	15,5
Öresund	95,9	91,2	- 4,7

Bilaga 4

Svar på fråga 6

Skuldsättningsgrad (%)			
<i>Företag</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>Diff</i>
Borås Wäfveri	318,3	165,5	- 152,8
Havsfrun	1,2	9,5	8,3
IndustriVärden	20,9	12,3	- 8,6
Investor	36,1	21,0	- 15,1
Kinnevik	73,0	42,6	- 30,4
Lundbergs	76,2	75,8	- 0,4
Rottneros	53,5	71,4	17,9
Traction	26,9	14,0	- 12,9
Transatlantic	316,2	153,0	- 163,2
Öresund	4,2	9,6	5,4

Svar på fråga 7

<i>Företag</i>	<i>Ordinarie utdelning (SEK)</i>		<i>Extra utdelning (SEK)</i>	
	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>
Borås Wäfveri	0	0	-	-
Havsfrun	15	15	-	-
IndustriVärden	6	7	-	-
Investor	2,25	3,5	-	-
Kinnevik	0,25	1,6	-	-
Lundbergs	7	7,75	-	-
Rottneros	0,2	0,1	-	-
Traction	2,8	2,8	-	-
Transatlantic	-	1	-	1
Öresund	3,75	4,25	-	-

Bilaga 5

Svar på fråga 8 & 9

<i>Företag</i>	<i>Branschtillhörighet</i>	<i>VD-byte</i>
Borås Wäfveri	Konsumentvaror	Nej
Havsfrun	Finans	Nej
IndustriVärden	Finans	Nej
Investor	Finans	Ja
Kinnevik	Finans	Nej
Lundbergs	Finans	Nej
Rottneros	Industri	Nej
Traction	Finans	Nej
Transatlantic	Indusri	Nej
Öresund	Finans	Nej

Svar på fråga 10

<i>Företag</i>	<i>Gjort nedskrivning</i>	<i>Inte gjort nedskrivning</i>
Borås Wäfveri		x
Havsfrun		x
IndustriVärden		x
Investor		x
Kinnevik		x
Lundbergs		x
Rottneros		x
Traction		x
Transatlantic		x
Öresund	x	

Bilaga 6

Svar på fråga 11

- Använde inte börsvärde < eget kapital som en indikation på nedskrivningsbehov.
- Få inventarier i företaget.
- Hade få immateriella anläggningstillgångar.
- Tillämpade IAS 39 på värdepapperna i enlighet med IAS 36 p. 5.
- Använde egna interna prognoser för att se om det förelåg nedskrivningsbehov. Deras interna prognos visade inte på något nedskrivningsbehov för 2005.
- Företaget hade en så kallad ”substansrabatt”.